

PAGINI INEDITE DIN TRECUTUL UNEI FAMILII BOIEREȘTI
DIN PISCANI, JUDEȚUL ARGEȘ - FAMILIA CRASSAN

ROXANA DOROBANȚU-DINA *

După dispariția din istoria locală a boierilor Vlăiculești, în satul Piscani nu au mai fost boieri până în ultimele decenii ale secolului al XIX-lea, moșia acestui sat fiind cumpărată, după desființarea obștei moșnenilor locali (în 1759) de către mai mulți proprietari străini de această localitate. Spre sfârșitul secolului al XIX-lea, în condițiile în care marii proprietari Barbu Bellu și Mihai Popescu, puteau dispune liber de „treimea proprietății” rămasă în stăpânirea lor după reforma agrară din 1864, singurii care s-au arătat dispuși să cumpere moșie în satul Piscani au fost boierii Costache Crassan și Constantin Hagi Nicolau¹.

Ascendenții acestui, Costache Crasan, fost și prefect de Muscel între anii 1892-1894, au trăit în Câmpulung, primul semnalat ca locuitor al acestei urbe fiind protopopul Ioan, străbunicul său, menționat pentru prima dată într-o „scrisoare de adeverință” din 30 mai 1760, emisă de cancelaria Sf. Mitropolii, din care reținem:

„Viind înaintea noastră protopopul Ioan din Câmpulung Muscel, ne-au arătat (pricina) pentru un pogon de vie după Valea Vălenilor, din Dealul Piteștilor, pe moșia (mânăstirii, n.n.) Radului Vodă. Că fiind acest pogon de vie al bisericii din Câmpulung, cu hramul Sf. Marina, s-a fost păraginit de multă vreme, iar numitul protopop l-a luat de la destupat și l-a lucrat. Și pentru ca să nu rămână roada viei mâncată fără a se da ceva danie bisericii, a primit de a lui bună voie să dea la praznicul bisericii (la hram, n. n.) o oca de făclii (lumânări, n. n.) o oca de untdelemn și o litră de tămâie, fiindcă otaștina (arenda, n. n) pământului o dă la (mânăstirea) Radu Vodă.

Deci, noi, după cererea sa, i-am dat această scrisoare de adeverință, ca să ție și să stăpânească acest pogon de vie al bisericii, cu bună pace de către preoții bisericii și de către toți mahalagii (orășenii enoriași ai bisericii Sf. Marina n. n.) atât molitva sa, cât și neamul frăției sale, câți se vor trage din el, dându-și adetul (lumânări, untdelemn, tămâie, n. n.) ce se arată mai sus.

Mai 30, leat 7268 (1760)

Samuil Ele... Popa Filoctan Popa Florea hortofilax

---

* Școala generală Țițești, județul Argeș.

¹ Greul Constantin Hagi Nicolau, exploatator de păduri, ctitor al bisericii din Davidești (1872-1874) a avut moșie și locuință la Piscani, unde a fost și înmormântat în anul 1894. Mormântul său, cu monumentul funerar din piatră de Albești, căzut de pe soclu, încă de la cutremurul din 1940, este în cimitirul vechi, în dreapta altarului bisericii din satul Piscani.

Popa Ioan Costrisean Popa Ioan arhonton eclesiarh².

Până la sfârșitul vieții sale protopopul Ioan Crassan a condus destinele bisericilor din Câmpulung. În toată această perioadă a slujit la Biserica Domnească (ctitoria domnitorului Petru cel Tânăr și a mamei sale Doamna Chiajna) catedrala orașului, nu fără a acorda atenție și bisericii „Sf. Marina” căreia i-a făcut „așezământ” de danie la 1760 (pentru pogonul de vie din Dealul Vălenilor) și unde a fost și înmormântat³.

Urmașii protopopului Ioan din Câmpulung. Primul născut în familia protopopului Ioan, viitorul preot Nica Crassan, s-a bucurat de o atenție deosebită din partea părintelui său. Primele buchii ale alfabetului chirilic le va fi învățat viitorul protopop Nica de la tatăl său și de la diaconii și citeții din Biserica Domnească, unde acesta slujea ocazional, când nu era solicitat cu treburi în protopopiat. Mai târziu, va fi urmat și el, ca și alți copii ai orașenilor înstăriți, la Școala Domnească, deschisă în Câmpulung încă de la 10 mai 1669, din porunca domnitorului Antonie vodă din Popești.

Nu cunoaștem data când Nica Crassan a fost hirotonisit preot, nici când a fost numit protopop al orașului, oricum, după moartea tatălui său. La 22 martie 1792, cu prilejul înnoirii, de către domnitorul Alexandru Moruzi (1792-1796) a privilegiilor mai vechi ale Bisericii Domnești din Câmpulung, aflăm că la acea dată era preoți la această biserică: „popa Nica, protopop sin popa Ioan, popa Panait sin Gheorghe și popa Ștefan sin popa Hera”⁴. În anul 1794, clucereasa Safta, văduva clucerului Apostol, se jeluiește la domnie împotriva protopopului Nica Crasan, care, „împreună cu un număr de săteni din Mățau (azi comuna Mioarele, n.n.) au intrat cu hergheliile în moșia sa...”⁵.

La 5 iunie 1798 epitropii bisericii „Sf. Marina” îl reclamă mitropolitului Dionisie Filitis pentru nerespectarea „așezământului” întocmit de tatăl său, protopopul Ioan, cu privire la dania anuală ce trebuia să o acorde acestui așezământ religios („o oca de făcli, o oca de untdelemn și o litră de tămâie”) în compensație pentru stăpânirea unui pogon de vie pe Valea Vălenilor. La începutul secolului al XIX-lea, în vâltoarea evenimentelor prilejuite de noul război ruso-turc (1806-1812) când trupele rusești au operat în voie pe teritoriul Țării Românești, de la 29 noiembrie 1806 până la 16 mai 1812, protopopul Nica Crassan nu mai apare în documentele orașului Câmpulung. Catagrafia bisericilor și preoților din 1810 nu l-a mai înregistrat la nici una din bisericile orașului Câmpulung. Este probabil să fi decedat înainte de 1810, fiind înmormântat în cimitirul bisericii „Sf. Marina” alături de tatăl său, ambii fiind menționați în pomelnicul acesteia.

Urmașii protopopului Nica Crassan. Informațiile scrise, păstrate până în zilele noastre, destul de puține, de altfel, și sărace în conținut, scot în evidență prezența a trei copii ai protopopului Nica Crassan: Nicolae, Maria și Ioan. Pe primul dintre aceștia, Nicolae Crassan, îl găsim menționat în „Catagrafia din 1838” în vârstă de 55 de ani,

² Ion Răuțescu, *Monografia orașului Câmpulung Muscel*, 1943, p. 286, apud. Teodor Dina, *Neamul boierilor Crășănești din Piscani*, Pitești, 2010.

³ Suntem în incertitudine în ceea ce privește numele Crassan: N. A. Constantinescu, în *Dicționar onomastic românesc*, București, 1963, p. 252, afirmă că acesta provine de la cuvântul Crassa, nume de localitate în județul Ialomița.

⁴ Ion Răuțescu, *op. cit.* p. 265.

⁵ Academia Română, manuscris nr. 46/CCCIX, din 14 iulie 1794, apud. Teodor Dina, *idem*.

despărțit de soție, având un fiu, Costache, de 9 ani. Din document rezultă că locuia în Mahalaua Schei și avea ca avere mobilă și imobilă; „cuprinsul casei, 2 cai, 4 boi, 2 râmători (porci) și 100 de pruni”⁶. Asemenea, îl găsim menționat peste doi ani în „Catagrafia bisericilor și enoriașilor din anul 1840” în evidența bisericii „Sf. Marina” din Câmpulung⁷. Maria Crăsănoaia, al doilea copil al protopopului Nica, a fost căsătorită cu Gheorghe Arnăutu, fiul preotului Costea Grecu din Câmpulung⁸.

Primul document (urmat de altele) în care-i este consemnat numele; „dumneai cucoana Zoița Crăsănoaia” este un zapis din 28 aprilie 1815, prin care aceasta (deși căsătorită) cumpără (cu banii ei!) de la Istrate Urianu, din Câmpulung, „stânjeni 20 de moșie, casele de piatră, moara la Râul Doamnei etc.” și alte dependențe gospodărești aferente, în satul Tămășești (Dârmănești-Argeș).

„Încredințez acest zapis al meu – citez din documentul din 1815 - dumneai Zoița Crăsănoaia* precum ca să se știe că i-am vândut douăzeci de stânjeni de moșie, ce am în Tămășești cumpărată. Și i-am vândut-o cu casele de piatră, pe pivniță, cu pereții din cărămidă și șindrilită, pătul mare și moară la râu. Care aceste acareturi sunt făcute de mine, și toate acestea le-am vândut mai sus-numitei în taleri 2.500 și să aibă a o stăpâni dumneai și clironomii (moștenitorii, n.n.) dumneai cu pace.

Și spre încredințare i-am dat dumneai acest zapis cu iscălitura mea”.

Istrate Urianu, medelnicer 1815 aprilie 28.

Eu Dinu Brădițeanu, martor. Eu Mariuța, soția lui Zamfir (Brătianu, n.n.) martor, Eu popa Ioan martor, Eu popa Nițu, martor (ambii preoți la biserica din Tămășești).

Eu Ioniță căpitan Pascale, martor⁹.

Continuând genealogia cu cel de al treilea vlăstar, al protopopului Nica din Câmpulung, Ioan Crassan, informațiile de care dispunem cu privire la persoana lui sunt aproape inexistente. Biografia lui, foarte sumară, a fost completată după datele consemnate în „Catagrafia orașului Câmpulung din 1838” în care figurează doar soția sa, preoteasa Nița, împreună cu fiul să Petrace, născut în anul 1808, negustor la acea dată.

Preoțit, ca și tatăl și bunicul său, din păcate, pe seama unei bisericii din Rucăr¹⁰.

Prin 1806 Ioan Crassan s-a căsătorit cu Nița, fiica unui preot din oraș, iar 2 ani mai târziu aceasta a dat naștere unui băiat, Petrace, botezat după „legea pravoslavnică a Răsăritului” de către o rudă a lor din neamul Taină. Catagrafia din 1838, când preotul Ioan nu mai era în viață, a înregistrat astfel pe preoteasa Nița: „Nr. 88. Nița preoteasa, văduvă, 45 ani, moșneancă, tovarăș de prăvălie cu fiul său. Avere: 30 pogoane fânețe, 4

⁶ Teodor Mavrodin, *Aspecte economice, sociale și demografice ale Câmpulungului, oglindite în Catagrafia din 1838*, în Studii și comunicări, V. Muzeul Câmpulung Muscel, 1989, p. 67.

⁷ Ion Răuțescu, *op. cit.* pag. 291, apud. Teodor Dina, *Neamul Crăsăneștilor*, 2010, p. 21.

⁸ Teodor Dina, *Condica de moșii a vistierului Ștefan Bellu, 1817*, Pitești, 2013, p. 43.

* În unele documente apare cu numele de: Maria Crăsănoaia, (uneori „Crăcinoia”) dar și cu numele de Zinca Tămășeasca, identificarea făcându-se ușor după numele soțului, Gheorghe Arnăutu, împreună cu care este menționată în documente.

⁹ Arhivele Naționale București, manuscris nr. 683, fila 89, apud. Teodor Dina, *Condica de moșii a vistierului Ștefan Bellu*, Pitești, 2013, p. 48.

¹⁰ Rezultă aceasta dintr-o scrisoare de felicitare adresată protopopului din Câmpulung, datată 27 martie 1838, și semnată de „Popa Ioan sin popa Nica”.

pogoane vie, 800 pruni, 2 boi, o vacă, 41 pomi (meri, peri, nuci etc. n.n.) Petrache, fiul său, 30 ani (1808-1880, n.n.) Vasile, ungurean, 40 ani, despărțit de nevastă, slugă”¹¹.

Nu era săracă preoteasa Nița Crăsănoaia. Deși văduvă, avea o situație economică deosebită în comparație cu alte familii de moșneni câmpulungeni. Fiul său Petrache, despărțit de soție la data întocmirii „catagrafiei” a moștenit de la părinți o avere deloc de neglijat, pe lângă faptul că avea și o prăvălie de „mic negustoraș” despre care vom trata mai departe.

Petrache Crasan, ascendent de seamă al boierilor Crăsănești din Piscani.

Nepot al protopopului Nica, negustor și mare proprietar, Petrache Crasan s-a născut în anul 1808 în Câmpulung¹². Ca și tatăl și bunicul său, a învățat carte la Școala Domnească din orașul „comitelui Laurențiu de Longo Campo” pregătindu-se stăruitor pentru marea confruntare cu multiplele necunoscute ale vieții. Înzestrat cu simț practice, nativ, tânărul Petrache Crassan este atras de timpuriu de „Compania străinilor” privilegiați din care făceau parte vestiții negustori ai orașului.

În anul 1828, când avea doar 20 de ani, Petrache Crassan se căsătorește cu fiica unui proprietar bogat, Răducanu Brătianu, „boier de neam” din Câmpulung, dar cu moșii în Mioveni, Ciumești și Tămășești (Dârmănești). Fiica acestuia, Maria Brătianca, îndeplinea (cel puțin așa credea tânărul înșurătel) reale condiții ale unei căsătorii reușite.

Spre finele anului 1829, la un an după căsătorie, Maria Brătianu-Crassan dă naștere unui fiu (singurul, de altfel) Costache, botezat de către unchiul său, Nicolae Crassan („fiul protopopului Nica”) dând copilului nou născut, pe lângă patronimul Marelui Ierarh al Mira Lichiei, și numele fiului său. Peste câțiva ani Petrache Crassan divorțează de Maria Brătianu și se recăsătorește cu fiica negustorului brașovean Sterică Arseniu, cu care mai are o fată, Maria, pe care o va căsători, peste ani, cu câmpulungeanul Ioniță Bocănel.

La rândul său, Maria Brătianca, la care a rămas și fiul său Costache Crassan, se recăsătorește cu boierul Ioniță Stâlpeanu, stabilindu-și domiciliul la Mioveni¹³.

Nu intrăm în amănunte cu privire la activitatea negustorului Petrache Crasan, devenit mai târziu și proprietar de moșii în cuprinsul fostului județ Muscel¹⁴. Fiul său, Costache Crasan, din care descind boierii Crăsănești, cu proprietăți în satul Piscani, s-a născut la Câmpulung în anul 1829. După despărțirea părinților săi, a fost luat de către mama sa, Maria Brătianca la Mioveni. Nu cunoaștem dacă a frecventat (cel puțin clasa I) la școala din Câmpulung, deschisă în anul 1832 de către profesorul Dimitrie Jianu, nici la cea a satului Mioveni, deschisă în anul 1839 de către candidatul Petre Diaconescu, cert este că la vârsta de 62 de ani stăpâna bine scrisul combinat latino-chirilic¹⁵.

În anul 1846, deși în vârstă de numai 17 ani, când mama sa era de câțiva ani recăsătorită cu Ioniță Stâlpeanu, asistă la „hotărnicia moșiei mănăstirii Valea”

¹¹ Teodor Mavrodin, *Aspecte economice, sociale etc.*, p. 118.

¹² Anul nașterii lui Petrache Crassan, preluat din „Inventarul prăvăliei” acestuia, întocmit în anul 1838, A.N.B. Achiziții noi MMDCCLIX/46, original; apud. Teodor Dina, *Neamul boierilor Crăsănești...* p. 34.

¹³ Mihai M. Robea, *Mioveni-Argeș, corpus de documente și inscripții ale orașului*, 2009, p. 30-40.

¹⁴ În anul 1864 stăpâna moșii în satele Dârmănești și Valea Rizii, ambele supuse legii agrare.

¹⁵ Semnătura autografă a lui Costache Crassan pe documentul din 1887 de cumpărare a unei părți a moșiei Piscani de la moștenitorii vistierului Mihai Popescu din Pitești.

învecinată cu moșiile Mioveni, Racovița, Piscani și Micești¹⁶. Își dă seama că pentru păstrarea intactă a proprietăților moștenite îi trebuie o anume pricepere și caută să se documenteze cât mai profund asupra zapiselor și hotărnicilor păstrate cu grijă în sîpeturile mamei sale.

La 31 august 1856, are loc la judecătoria Câmpulung, procesul de partaj între Maria Stâlpeanu și frații săi Brătieni, Manole și Ion, pentru moștenirea rămasă de la tatăl lor.

Mama sa fiind bolnavă, (de altfel, în acest an a și decedat) este reprezentată la proces de către Costache Crassan. Un an mai târziu, la 22 iunie 1857 „frații Brătieni din Ciumești se învoiesc, în scris, cu Costache Crassan, nepotul lor, fiul răposatei Maria (Stâlpeanu, n.n.) să stăpânească el zestrea mamei sale, dând acestora suma de 700 lei”¹⁷.

În anul 1857, în timpul pregătirii pentru divanurile ad-hoc, care urmau să hotărască Unirea Principatelor, Costache Crasan este înscris pe listele de alegători, alături de vecinul său, Robea Focănescu, „boier de neam” din Mioveni. Cu numai trei ani înaintea acestor evenimente, Costache Crassan se căsătorește cu Anica Arsenescu, la moșia căreia, Bârzești (comuna Vulturești-Argeș) se va stabili ulterior până la sfârșitul vieții sale.

După 1864, când o parte din foștii moșieri vînd așa-zisa „treime a proprietății”, respectiv părțile de moșii rămase după aplicarea legii rurale, Costache Crassan, „țaran înstărit din Bârzești, la origine boier de neam”¹⁸ cumpără moșii, sau părți de moșii, în Boteni, Dărmănești, Piscani, Purcăreni etc., devenind mare proprietar

În anul 1878, contribuie substanțial la reconstrucția bisericii din Bârzești, satul în care s-a stabilit cu familia, cum cităm din „scurt-istoricul” acestui locaș de cult:

„Biserica parohială din Bârzești, cu hramul Sf. Nicolae a fost construită în anul 1878, pe locul unei biserici mai vechi, din lemn, mai mică și degradată, care s-a desființat.

Construcția actuală a fost executată de obștea satului Bârzești, o contribuție deosebită, ca inițiativă, organizare și sprijinire bănească, având Costache Crasan, proprietar al unei moșii în acest sat¹⁹. Pr. Spiridon Dumitrache 28 octombrie 1967.

Cîteva ani mai târziu, cumpără la Piscani proprietățile moștenitorilor vistierului Mihai Popescu din Pitești, unde fiul său Constantin (1877-1939) se va stabili cu familia până la sfârșitul vieții. În anul 1894, sau puțin mai târziu, cumpără tot la Piscani proprietatea grecului Constantin Hagi Nicolau, unde, în 1910 fiul său Octavian (1866-1956) va construi casă și se va stabili, asemenea, cu familia până la sfârșitul vieții sale.

Politician conservator, Costache Crassan a fost mulți ani membru al Consiliului județean Muscel, fiind și prefect între anii 1892-1894. În acest interval, cât a deținut funcția de prefect, Ministerul Sănătății a aprobat construirea din fondurile statului a unui spital rural, undeva în central județului. Prefectul Costache Crasan a propus ca acesta să fie construit la Piscani pe terenul de instrucție al foștilor dorobanți

¹⁶ Mihail M. Robea, *op. cit.* p. 30.

¹⁷ Mihail M. Robea, *op. cit.* p. 32.

¹⁸ Ion Chelcea – Botenii Muscelului, 2005, p. 67.

¹⁹ Teodor Dina – Neamul boierilor Crăsănești din Piscani-Argeș, 2010, p. 55.

rurali, deținut de Regimentul 30 Muscel, dar comisia constituită pentru cunoașterea acestuia nu a fost de acord, optând pentru satul Racovița (azi orașul Mioveni) unde proprietarul Dobrovici a cedat gratuit un teren-cămin în suprafață de 2 hectare, aproape de Cula Racovicenilor²⁰.

În anul 1904, când nu mai deținea funcția de prefect, dar era încă membru al Consiliului județean Muscel, sprijină construirea la Piscani, în căminul în care funcționase școala, între anii 1860-1897, a unei infirmerii (dispensar) care a funcționat până în anul 1920.

Costache Crasan a decedat la 21 octombrie 1909.

Urmașii boierului Costache Crasan. În cele opt decenii de viață Costache Crasan a fost căsătorit de două ori, având cu prima soție, Anica Arsenescu, 5 copii: Elena, Ioan, Nicolae, Octavian și Constantin. Spațiul nu ne permite, din păcate, să detaliem evoluția primilor trei copii ai boierului bătrân, ci doar să ne limităm la ultimii doi: Octavian și Constantin C. Crasan, care au trăit în satul Piscani și pe ale căror moșii au „hălăduit” o parte din locuitorii acestui sat, până la reforma agrară din anul 1945.

Octavian C. Crasan s-a născut în anul 1866 la Bârzești. Copilăria și-a petrecut-o alături de frații săi în satul natal, unde a urmat și clasele elementare, completate cu alte câteva la gimnaziul din Câmpulung. Fire independentă, atras mai mult de „lumea satului” decât de cea a cărților, Octavian C. Crasan rămâne tot restul vieții un „boiernaș de țară”.

După efectuarea stagiului militar, între anii 1887-1889, revine la Bârzești și se ocupă de administrarea moșii tatălui său, asumându-și atribuțiile și răspunderile unui proprietar consacrat. La 31 octombrie 1891, cumpără pe cont propriu (de la Gheorghe Rădulescu din Pitești) un loc de vie la Văleni „cu toate clădirile și sădirile” alături de proprietatea tatălui său moștenită de la înaintași.

Tot în acest an (1891) Octavian C. Crasan se stabilește la moșia Păcioiu (comuna Coșești) unde, după dorința tatălui său, ar fi trebuit să se stabilească și să rămână tot restul vieții. Nestatornic din fire, nu rămâne în acest sat, prin 1896/1897 se stabilește la Piscani.

În 1910 construiește casă nouă și dependințe în satul Piscani, renovează moara, cumpărată de tatăl său în 1887, de la frații Priboianu (moștenitorii vistierului Mihai Popescu) reconstruiește hanul-cârciumă și brutăria, introduce apă potabilă, pe olane, din izvoarele lui Tudor Pisanul etc. Noua curte boierească de la Piscani rivaliza, prin aspect cu cele ale unor boieri contemporani, de starea a doua, din satele vecine: Negreni, Purcăreni, Mioveni, Racovița etc. Tot acum, în 1910, își aduce de la Retevoiești soția, pe „Cucoana Ileana” cu care trăia în concubinaj încă din 1906, când locuia la moșia Păcioiu.

Din căsătoria lor Ileana Perian și Octavian C. Crasan (căsătorii legitime în 1914) au avut 6 copii: Marioara, Vasile, Costache, Elena, Octavian și Sabina. Doi dintre aceștia, Vasile (1909-1987) și Octavian (1914-1970) au rămas în Piscani pentru tot restul vieții.

Vasile O. C. Crasan a moștenit de la tatăl său (pe lângă o parte din moșie) moara hidraulică, iar Octavian O.C. Crasan a moștenit hanul-cârciumă și brutăria.

²⁰ Gheorghe Săvulescu, *Comuna Colibași-Argeș, pagini de istorie*, Pitești, 1972, p. 64.

Rămas văduv încă din 1938, boierul Octavian C. Crasan a decedat în anul 1956.

Constantin C. Crasan, fiul mezin al boierului Costache Crassan, s-a născut la data de 2 februarie 1877 în satul Bârzești. Copilăria, umbrită de decesul mamei sale, la 27 ianuarie 1886 (când avea doar 9 ani) și-a petrecut-o în satul natal, unde va fi urmat și clasele primare. Nu cunoaștem dacă a urmat și clasele secundare la Câmpulung.

La 1 decembrie 1903 era deja stabilit la moșia Piscani, unde construiește casă modernă, rămasă (cu unele modificări și restaurări) până în zilele noastre. După stabilirea la moșia Piscani, Constantin C. Crassan s-a și căsătorit cu Stela Vlădescu din Boteni, cu care a avut patru copii. În anul 1904 este ales episcop al bisericii din Piscani, iar în 1905 este ales și membru al Consiliului județean Muscel. La 22 septembrie 1907 îl găsim membru fondator al Băncii „Râul Doamnei” din Piscani, cu un capital înscris de 1000 lei. Tot în acest an contribuie cu 800 lei pentru „încingerea” edificiului bisericii din Piscani cu armături metalice, care au rezistat până în anii noștri. În anul 1908 îl găsim înscris în tabelul cu proprietarii mari din județul Muscel, cu mențiunea că moșia sa este „reminiscentă” din fostele proprietăți ale moșierilor Barbu Bellu și Mihai Popescu.

Între anii 1914-1919 a îndeplinit funcția de primar al comunei Purcăreni-Piscani²¹.

Constantin C. Crassan a decedat la 15 decembrie 1939.

Din căsătoria lor, Stela Vlădescu și Constantin C. Crassan au avut patru copii: doi băieți, Gheorghe și Constantin (Bebe) și două fete, Constanța și Maria (Mița).

Gheorghe (Gică) C. Crassan s-a născut în anul 1910. A urmat clasele primare la școala din Piscani, iar cele gimnaziale la Liceul „Dinicu Golescu” din Câmpulung, având profesor pe eruditul Gheorghe Șapcaliu (1867-1941)²². După încheierea cursurilor gimnaziale a fost înscris la Facultatea de Drept, în București, devenind jurist în cadrul baroului din Câmpulung Muscel. Din păcate, evenimentele politice anterioare regimului instaurat la 6 septembrie 1940 l-au atras în mișcarea legionară, condusă de Corneliu Zelea Codreanu, fiind împușcat pe Dealul Grui, din Câmpulung, la 29 septembrie 1939.

Constantin (Bebe) Crassan, al doilea fiu al boierului Costică Crassan, s-a născut tot la Piscani și a urmat același „drum” ca și fratele său, fiind și el absolvent al Facultății de Drept. A profesat avocatura la Câmpulung, apoi la București, unde s-a și stabilit mai târziu, după „naționalizarea” din 1948, de fapt, după confiscarea casei de locuit din Piscani, pe care o modernizase, după decesul fratelui și al tatălui său.

Conștient de ceea ce urma să se întâmple în România, după victoria „aliaților” la 9 mai 1945, Bebe C.C. Crassan a donat (înainte de apariția legii pentru reformă agrară) cea mai mare parte din moșiile sale de la Purcăreni și Piscani, pentru luptătorii din acest război.

²¹ Între anii 1908-1923, comuna Piscani, înființată în anul 1864 din satele Piscani și Negreni, a fost desființată. Satul Piscani a fost afiliat la comuna Purcăreni, iar satul Negreni la comuna Dârmănești. Reînființarea comunei Piscani-Negreni s-a realizat în anul 1923 și a rezistat (cu o întrerupere de 2 ani) până în anul 1950, când ambele sate au fost afiliate la comuna Dârmănești, până în zilele noastre.

²² Profesorul Gheorghe Șapcaliu din Câmpulung a citit în 1910 pe fațada bisericii din Piscani numele zugravilor acesteia „VASILE DIACON ZUGRAV” și „RADU ZUGRAV OT CARACAL” precum și „LEATUL 7285 (1777/1778) conf. Teodor Dina, *Biserica „Sf. Nicolae” Piscani*, 2010, p. 32.

Din păcate, guvernul instituit după 6 martie 1945, prin reformele pe care le-a înfăptuit, a dispus și confiscarea averilor boierești. În 1948, Bebe C. Crassan a fost îndepărtat din avocatură, reținut câteva luni și obligat să facă o nouă „donație” către stat, respectiv a moșiei care-i mai rămăsese, a mijloacelor mecanice pentru lucrul pământului, a „castelului” și a anexelor sale, fiind nevoit să locuiască cu chirie în Câmpulung, împreună cu soția și cu mama sa. După trecerea unei lungi și grele perioade din viața sa, fostul boier piscănean, stabilit în București, și-a recăpătat funcția de jurist pe care a practicat-o până la pensionare.

Amintirea foștilor boieri Crăsănești din Piscani-Argeș a dispărut odată cu instaurarea fostului regim de dinainte de 1989. Puțini dintre locuitorii vârstnici din satul Piscani își mai amintesc (din auzite!) de foștii boieri Crăsănești, Ultima „relicvă” rămasă peste ani este „castelul” (reconstruit între anii 1981-1985) acum părăsit de către foștii săi proprietari, ajuns în stare de ruină.

INEDITED MOMENTS FROM THE PAST OF A BOYAR FAMILY FROM PISCANI, ARGEȘ COUNTY: THE CRASSAN FAMILY

Abstract

In the article *Inedited Moments from the Past of a Boyar Family from Piscani, Argeș County: The Crassan Family*, - the teacher Roxana Dorobanțu Dina from the School Țițești-Argeș reconstitutes the family tree of a boyar family from Piscani, by presenting important information about the studies & the social status & the professional trajectory & the way the members of this family took part in the social life. The presented data offer a big picture, from the ancestors to the descendents, of some important inhabitants of the village Piscani and helps us to better understand how our ancestors lived & worked.